

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.
Társzerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér
Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A néppárt felirata.

A politikai pártok törekvéseit minden országgyűlési időszak elején azok a feliratok fejezik ki, melyekben az egyes pártok a királyi trónbeszédre adandó válaszukat körvonalozzák.

Az Országos Néppárt válaszfeliratán végig vonul az a két nagy eszme, mely a párt egész életének minden törekvésének és mozgalmának lüktető erejét képezi: a keresztény erkölcsi alap megerősítése és védelme és az állam magyar nemzeti jellegének megóvása és fejlesztése.

Az a benső, törhetetlen meggyőződés, hogy a magyar állam nemzeti jellegét csak azon az erkölcsi alapon lehet fentartani és fejleszteni, melyet a keresztény vallás szolgáltat az egyeseknek épp úgy, mint a nemzeteknek életfejlődési és haladási tényezőül, arra indítja a néppártot, hogy ezt a két eszmét, ezt a két vezértörekvést elválaszthatatlanul összekapcsolja, s mindazt a mit a párt az országos politika terén tenni akar, a keresztény nemzeti politikának ebből az összekapcsolt, egyesített irányából vezesse le.

Valóban politikánknak úgy keresztény, mint nemzeti jellege *egyaránt* követeli, hogy a munkát és a küzdelmet azokon a tereken keressük, melyeket az

Országos Néppárt az ő felirati javaslatában megjelölt. Három ilyen munkatér tárul szemünk elé a néppárt feliratából, melyeket röviden így jellemezhetünk és csoportosíthatunk: Küzdelem a *vallási*, a *gazdasági* és a *politikai* liberalizmus ellen.

A *vallási liberalizmus* az ő vészes egyházpolitikájával sérelmeket ejtett a katolikus egyházon, az állampolgárok lelkiismeretén, a felekezeti törvénybe iktatásával megalázta és meggyengítette az összes, de főképp a keresztény vallásfelekezeteket, a felekezeti iskoláknak derürebora való államosításával csökkentette, háttérbe szorította a hitvallásos szervezeteknek a társadalomra gyakorolt hatását s ezzel az állam érdekeinek is ártott. A katolikus autonómiának indokolatlan halogatásával évtizedeken át gátolta a katolikus egyház társadalmi erőinek összegyűjtését, súlyának gyarapodását.

A néppárt ennél fogva kívánja az egyházon ejtett sérelmek orvoslását, a hitvallásos, felekezeti iskolák támogatását és segélyezését, hogy az állam jobb erkölcsű, a jogrendet inkább tisztelő, az önmegtartóssággal és lemondással járó társadalmi összhang munkálására és megőrzésére alkalmasabb polgárokat nyerjen. Kívánja a *katholikus autonómia* megvalósítását, melynél a párt hűségesen örködni fog a

felett, hogy az autonómiai szervezet az életképesség minden kellékével birjon.

A *gazdasági liberalizmus* száműzte a kereskedelmi és hiteltörvényekből a keresztény igazságosság szellemét, a népszéles rétegeit kitette az uzsora pusztításainak, kiszolgáltatva ravasz utazó ügynökök fondorlatainak, túlterhelte adókkal a népet, elhanyagolta az adózó polgárság legnépesebb osztályait: a kisgazdákat, kisiparosokat és a munkásosztályt.

A néppárt ezzel szemben a keresztény igazságosság szellemétől áthatott, *szociális jellegű* gazdasági politikát követel. Legyen a megalkotandó polgári törvénykönyv egyik vezérelve, a gyengék oltalma és védelme mindennemű csalás és uzsora ellen. Az állami bevételek ne új adónemeknek a behozatala által gyarapíttassanak, mint a hogy azt a kormány tervezi, hanem az adózó polgárok teljesítő képességének fokozása által.

E végből a néppárt a kisgazdaosztály érdekében kívánja, hogy a jövedelmező gazdálkodás lehetősége biztosíttassék, a kisbirtokosok örökösödése és végrendelezése úgy szabályoztassék, hogy a birtok-elaprózódás, mely a tönkrejutásnak a kiinduló pontja szokott lenni, meggátolható legyen. Szükséges az egy család létfenntartására feltétlenül megkívántatott *mini-*

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Medve Gáspár.

— Színész történet. —
Írta: Géczy István.

A kisváros baktera éppen elkiabálta az éjfél az „Arany bika” szálloda előtt, aztán hosszú alabárdjára támaszkodva, belebámult a világosságba amely a nyitott földszinti ablakokból ömlött ki.

A cigány veszettül huzta odabent, éppen a Lili-keringőt, amibe egy pár jókedvű mulató közbe ordította a Casanova vezérdalát, oda törekedve, hogy a klarinétot és nagybőgőt tulharsogja, hogy pedig a harmonia teljes legyen, a bakter a kőrösi lány ismert dallamát dudolgatta, úgy gondolkozva, hogy ha az urak mulatnak, miért ne mulathasson ő is a maga módja szerint. Egyszerre egy borizú hang recsegve szólalt meg a háta mögött:

— Nagyon jól van, barátom — nagyon jól van! A hangja terjedelmes, mély és kifejezőteljes, szóval tökéletes. Maga egy zseni a kiből én kifaragom a világ első basszistáját.

En mondott ezt, Medve Gáspár, az ország első komikusa, a ki tudom, mit beszélek, a ki már több nevezetes nagyságot szült a hazának.

En gyújtottam lángra az isteni szikrát Róna Gizellában, a világ legszebb asszonyában, akit feleségül vettem, hogy kiképezhessem. Ki is képeztem, arany annak az asszonynak minden szava, ritmusos a járása, villám a két szeme, édes titkokkal, vágyódással tele.

Ne röhögjön barátom, ne röhögjön, amikor én a feleségemet istenitem. Becsülje meg azt az asszonyt, becsülje meg, különben elcsapatom a hivatalából, el én, ha maga lenne kelmed a főjegyző, még akkor is, mert a ki az én hitvesemet gyalázza, az a polgármester urat gyalázza. Ő pedig első ember ebben a rongy fészekben és ez az első ember most is ott suttog szerelmes szöket a feleségem fülébe, ott abban a szobában cigány és pezsgő mellett. Ha pedig nem hiszi, hát jöjjön velem és nézze meg. Ezzel a kis emberke már be is botorkált a nyitott ajtón, ahonnan a kurjongatás még most is kihallatszott.

A bakter pedig nyakába akasztotta az alabárdot és lassu tempós lépésekben indult az utjára, mint olyan ember, a ki a mai nap mulatóságával teljesen meg van elégedve.

Odabent vigan folyt a dárídó; a cigányok egy hirtelen kanyarulattal csárdásba csaptak át és a színésztrupp naivája, komikája, operett-pri-madonnája a főkapitány, főjegyző és járásbíróval

a szoba közepén rakták a táncot eszeveszetten, neki bomolva. — A lámpa világa megtört fénnel pislogott át a dohányfüst felhőn és a kipirult lihegő alakok ködbe burkolva jártak a vad boszorkánytáncot.

Az asztalfőn ült a pocakos polgármester, mellette a szép Medve Gáspárné; körülöttük egy pár borotvált képtű ur és kimondhatlan módon kiöltözött asszonyság. — A trupp igazgatója egy keselyképű kopasz emberke, kerékkötő vastagságú aranylánccal és 6 pecsétygyűrűvel vézna ujjain, pezsgős pohárral a kezében éppen tósztot mondott, amikor Medve Gáspár belépett.

A tósztot rövid volt, de velős: — Önmagát magasztalta benne a jó ember, hogy ő mennyire átérzi a színművészet szent hivatását; mennyire össze tudja azt egyeztetni a közönség jogos igényeivel.

Ime, boldog meglepéssel, a jól felfogott és betöltött hivatás büszke tudatával tekint le munkájára, mert látja, hogy nemcsak a nagyközönség igényeit elégítette ki elsőrendű erőkből álló társulatával, de körültekintő gondossággal sikerült megnyerni a hangadók méltánylását is; mert ime a járásbíró ur, a főjegyző és a főkapitány ur mind megtalálta azt, a mit keresett és hogy diadala teljes legyen, sikerült nagy áldozat-

mális birtoknak megállapítása (homs-tead), mindennemű megterheléstől, adótól való mentesítése és elidegeníthetlensége. Szükséges az állami, községi, valamint az eladásra kerülő nagy- és középbirtokok parcellázása, a mit az *államnak* kell a saját hatáskörében eszközölnie és nem szabad ezt a nagy fontosságú érdeket a spekuláló vállalkozásnak zsákmányul átengednie.

A néppárt megdöbbenéssel látja, hogy a jelenlegi kormány sem szakít azzal a régi szabadelvű rendszerrel, a mely míg a gyáripar erőszakolt fejlesztésére nem sajnált milliókat áldozni, addig a *kisipar* lábraállítására számba vehető intézkedést egyáltalában nem tett.

A néppárt ezen a téren arra törekszik, hogy a kisiparos osztály romlását előidéző *szabad iparüzés*, az ipari foglalkozásnak szakképzettséghez való kötése által korlátoztassék. Sürgeti az ipartörvény revízióját, a közszállításoknál a kisiparosoknak előnyben való részesítését, a kisiparnak legalább olyan mérvű támogatását, a minőt a nagyipar élvez.

A *munkáskérdés* rendezésének szükségét a néppárt hasonlóképpen a legélénkebben átérzi. A munkásosztály érdekében sürgősen szükséges olyan törvények megalkotása, melyek a munkás és munkaadó egymáshoz való viszonyát minden kérdésben szabályozzák. Egy törvényileg minden elnyomástól, kizsákmányolástól megvédett, egészséges, kulturában emelkedő, igazságos bért élvező, polgári jogokkal felruházott munkásosztály úgy iparunk, mint mezőgazdaságunk fejlődésének létfeltételét képezi.

A *politikai liberalizmus* évtizedeken át elmulasztotta a választói jog fokozatos kiterjesztését, a gyülekezési és egyesülési szabadság biztosítását, közigazgatási rendszerünk átalakítását, közjogi viszonyainkban a nemzeti szempontok és jogok érvényesítését.

tok árán társulatához szerződött Medve Gáspár is, ezt a világszép asszonyt, hogy ezzel a város első polgárának, a polgármester úrnak (a kit az Úristen a hazai színművészet dicsőségére sokáig éltesen) kedvébe járjon.

Büszkén tekint munkájára, mert Medve Gáspárné ott ül a polgármester úr mellett, szóval minden jól megy — és ő nyugodtan hajtja le a lóóra gondterhelt fejét, mert jól tudja, hogy a polgármester úr áthatva a misszió fontosságától, amelyet ő oly nemesen tölt be, pártolól fogja felterjeszteni államsegély iránti kérvényét a magas miniszterhez; — mint oly ember kérvényét, aki zászlójára arany betűkkel írja fel ezt a jelmondatot: Mindent a művészetért!...

A trupp eljenzett. A cigány tust huzott, mire a táncolók is kénytelenek voltak abbahagyni az ugrálást, és összeütni poharaikat a polgármester úr poharával, aki nagyságának tudatában királyi leereszkedéssel nézett végig a hódolók kopott seregén.

Csak Gáspár nem volt meglegedve a tószttal. Dühösen csapott öklével az asztalra, arcából kikelve ordította: — Ki beszél it misszióról? — Teljesített kötelességről és szent hivatásról? — Ez a zsirunkon hizlalt majom, aki a színészt rab-szolgának, a nőt pedig arucikknek tekinti, akivel

A mi első sorban a *választói jogot* illeti, a néppárt az egész népre kiterjedő általános választói jogot követel. A reformnak azonban nem szabad veszélyeztetnie a magyar állam nemzeti jellegét és egységét. Az új törvényvel kapcsolatosan kívánja a néppárt a választókerületek arányos beosztását, az úgynevezett alkotmányos költségek eltörlését és a községenkint történő szavazást.

A közigazgatási rendszer javításával kapcsolatosan követelnünk kell, hogy a gyülekezési és egyesülési jog a közszabadságok fejlesztésének és kiterjesztésének elve alapján törvényileg szabályoztassék. Az önkormányzati jogok teljes épségben tartása mellett elkerülhetetlenül szükséges, hogy az állami és törvényhatósági tisztviselők és hivatalnokok *szolgálati pragmatikája*, nyugdíj és fegyelmi viszonyai szabályoztassanak s a fegyelmi ügyek végső fokon a közigazgatási bíróság hatáskörébe utaltassanak.

A közjogi kérdéseknek gazdasági részét, a bankkérdést a külfölddel kötendő gazdasági kérdéseket a néppárt a gazdasági jólét és az ipari fejlődés szempontjából mérlegeli. A *hadsereg* fejlesztésére nem tartja megengedhetőnek a pénz- és véradónak növelését, hanem úgy erkölcsi, mint gazdasági, úgy nemzeti, mint katonai szempontból kívánja a szolgálati időnek két évre való leszállítását és a nemzeti szellemnek a hadseregben való fejlesztését.

Ezek a néppárt politikai törekvéseinek körvonalai az új országgyűlési időszak kezdetén. A párt választói és hívei nem fognak megcsalatozni ezen programm öszintességében, sem a pártnak ahhoz való becsületes hűségében.

A drágaság ellen. Sokat élcelődtek az újságok a kremisi asszonyok azon mozgalma felett, mely a mészárosok bojkottálása céljából indult meg s tényleg a kis város hűsfogyasztásának úgy-szólván teljes megszüntetését eredményezte. A

kezdetben asszonyi dacolásnak látszó mozgalomból komoly valóság lett.

Teljesen mellékes dolog, fog-e a kremisi példa követőkre találni, vagy sem, mert az egész mozgalom egyedül abból a szempontból érdemel figyelmet, hogy a társadalom immár tűrhetetlennek tartja az élelmiszerek drágaságát s azért az ellene való védekezésnek az eszközeihez nyúl.

A hol a közönség magára van hagyatva ott természetesen a védekezésnek legkézzelfoghatóbb, legegyszerűbb módja az a jelszó: Nem eszünk húst!

Eltelkintve attól, hogy egy ilyen jelszó alatt csak nagyon ritka esetekben lehet a drágaság elleni harcot megvívni, mert csak nagyon nehezen lehet a közönség tömegét egyöntetű és kitartó eljárásra bírni, a védekezésnek ez a módja egy-oldalú s éppen azért nem is lehet célravezető. Az összes élelmiszereket csak nem lehet bojkottálni s mit ér az, ha a háztartásban azt, a mit a hús kiküszöbölése által megtakarítunk, más ugyancsak méreg drága élelmiszerekre kénytelenek vagyunk kiadni? Hiszen nyilvánvaló, hogy ha kiküszöböl-tük a hús, többet kell fogyasztani másnemű élelmi cikkekből. S ha ezeknek az ára nem szabályoz-tatik, akkor az a nagyobb fogyasztás következté-ben felszökik s épen olyan elviselhetetlenné lesz, mint a minő volt a húspiac drágasága. A mit tehát a háztartás a vámon nyer, azt a réven elveszti s emellett még azt a hátrányt is kény-telen elszenvadni, hogy a legfőbb élelmi cikk nél-külözése által a táplálkozást rosszabbította.

A társadalomnak a drágaság elleni védeke-zésre egyetlen-egy sikeres módja, egyetlen-egy sikeres eszköze van s ez a *szövetkezés*.

Ez azonban nagy tevékenységet, ügyes, buzgó és áldozatkész vezetőket tételez fel. A hol ilyenek nincsenek, ott a *hatóságnak* kell a dolgot kezébe vennie. Minden városnak, minden nagyobb köz-ségnek lehet saját házi kezelésébe helyezett mé-szárszéke, lehet ugyanilyen vásárcsarnoka. Igaz, hogy az utóbbi években több városi mészárszéket rövid néhány hónapi próbálkozás után be kellett szüntetni, ez azonban csak az illető városoknak az élelhetlenségét bizonyítja, de még az ilyen helyeken is a városi mészárszék az árak leszállít-ására jelentékenyen közrehatott.

Hova-tovább mellőzhetőtlenebb életszükség-letté lesz a városok adminisztrációját olyan széles gazdasági alapokra helyezni, a melyeken az élet-igények kielégítésének minden közös gondja elfér-het. Ezt a városok megtehetik a saját hatáskör-ükben, a saját kezdeményezésükből, a nélkül hogy kénytelenek lennének bevárni a városi ad-

kereskedni szokott, mint örmény-boltos a birka bőrével?! — Pfüj! — Szégyelje magát, maga Ripacs!

— Gyere asszony, menjünk haza, nem való vagy te ebbe a társaságba! — Szegény Gáspár, de sokszor elharsogta már ezt a beszédet, de sokszor, és de mindig hiába.

Most is kacagott az egész társaság, de leg-jobbban az asszony, aki gyorsan felkelt, nagyot nyujtzkodott, mint egy prédára áhító nőstény tigris, gunyosan vágta oda a dühöngő Gáspárnak: Ma nem megyek haza!

A kis emberke megrendült erre a kijelen-tésre, először tört, zuzott, dühöngött, aztán kö-nyörgésre fogta a dolgot, de biz ez se használt, aztán újra csak dühöngött, fenyegetődzött, hogy így lesz, úgy lesz, ha azonnal haza nem megy vele az asszony!

Az pedig vette a bundáját, karját a polgár-mester karjába akasztotta és lenezőleg felvállról szólt oda az úrnak: — Soh'se fáraszd magad Gáspár, tudod, hogy engem nem egykönnyen ijeszt meg valaki, te legalább nem, nem bizony barátom — soha, soha!

Vig kacagás közben hangos zeneszóval ki- vonult az egész díszes társaság, ki erre, ki arra, ők tudják, hogy hova.

Az a megkínzott kis emberke pedig, kezét leeresztve rogyott le egy székre és csak bámult maga elé, a nagy semmisségbe; a szája még moz-gott, motyogott valamit, de agya már felmondta a szolgálatot, zavarosan kavarodtak benne a gon-dolatok, hajszolva egymást, kiindulási pont és végcél nélkül. Csak egyet látott tisztán, hogy ez a szépséges bestia szemérmetlen módon meggya látta ismét és cinikusan vágta arcába, hogy még csak meg sem tudja őt ijeszteni.

Kitámolygott, mint egy részeg ember, dühöngve ment haza, az üres lakásba. Nem érezte már a gyalázatot sem, csak az kacagó hang esen-gett még a fuleben, csak a düh tépte a lelket, a miért hogy ő már nem tudja azt az asszonyt még csak meg sem ijeszteni.

Egyszerre csak kipattant megbénult agyából egy gondolat s dühtől torzult arcán végig cikázott a vigyor, szeme mély gödréből kivillant az öröm.

Lázás sietséggel, attól remegve, hogy talán elröppen ez a jó gondolat előhurcolt egy férfi-modell, melyen valamikor, még a jobb időkben a toalettejait és a parókáit próbálta ki, felöltöz-tette azt a saját ruhájába, egy eltorzult arcot ábrázoló maszkot tett rá, azután leoldotta a nad-rágszíját, hurkot csinált a szijra, átkötötte vele a modell nyakát s úgy akasztotta fel az alakot az

minisztrációnak tervbe vett törvényhozási reformját.

Életre való város segíthet az ő lakosain városi mézarszék, vásárcsarnokok által s ha nem is küszöbölheti ki teljesen a drágaságot, mindenesetre csökkentheti, elviselhetőbbé teheti.

Nyitra természetesen most még nem lehet ilyesmire almodni, de nincs messze az az idő, amikor ez irányban beszélni és tenni is lehetséges lesz.

A szövetkezetekről.

— Irta: Mezey Gyula. —

Előadta a nagybélliczi gazdakör június 26-án megtartott felavatási ünnepélyén.

A szövetkezés eszméje. — Történelmi nyomai. — A faluközösség. — Az iparos céhek.

Öszinte örömmel jelentem meg a nagybélliczi gazdakör lekötöztető szíves meghívására a mai ünnepélyen, hogy az itteni hazafias közönségnek és a m. kir. földmivelésügyi kormányknak áldozatkészségével létesített népházat néhány igénytelen szóval rendeltetésének átadjam.

Mielőtt ezt megtenném, első sorban a legszívélyesebben üdvözlöm Nagybelicz községnek és a zsambokréthi járásnak a haladásért buzgó közönségét és miután a megállapított program szerint én vagyok az első felszólaló, szabad legyen azon, hogy úgy mondjam rokoni kötelekeknel fogva is, melyek a nagybélliczi gazdakört a vezetésem alatt álló nyitramegyei gazdasági egyesülethez fűzik, magamat mintegy tiszteletbeli házigazdának is tekintve a legszívélyesebben és legáltalásabban üdvözölni mindazon igen tisztelt vendégeket is, a kik a gazdakör meghívására megjelenni szívesek voltak a megjelenésükkel a mai megnyitói ünnepségnek fényét és jelentőségét nem csekély mértékben emelték.

Ezek sorában különösen is üdvözlöm a nyitramegyei gazdasági egyesület és a nagybélliczi gazdakör nevében Nyitra vármegye főispánját Csanosz István urat, a magyar kormány képviselőjét dr. Lenck Jenő miniszteri titkár urat, a magyar gazdaszövetség képviselőjét dr. Czeller Jenő urat és mindazokat, a kik a vármegyei közigazgatás vezetői közül hozzájuk csatlakoztak. Az ő megjelenésük bizonyossága annak, hogy készséggel kívánják támogatni azokat az intézményeket, melyek emberbaráti alapokon a nép gazdasági boldogulását és szociális békejét kívánják intézményesen megalapozni.

Szívélyesen üdvözlöm a nagybélliczi gazdakör lelkes tagjait és azok élén Paska István elnök urat, a kinek odaadása, buzgalma, népe iránti

ajtófélfára, alája pedig egy felfordított széket helyezett.

Azután kirohant a ház mellett levő kertbe, kábultan heveredett le a buja fűbe, testét láz gyötörte, de ajakáról pokoli kéjjel rebent el egy-egy szó, az utolsó Medve Gáspár életében: Megjő... megjő... mégis megjősztem...

Csend van, a távol hegyek mögött most bukkan fel a nap, arany sugarai gyengéden cirogatva csókolgatnak egy kihűlt emberi roncsot, a mely mig lélek volt benne úgy tudott örülni annak, hogy egyszer ő is megjőszti az asszonyt...

Sziporka.

Örömhír.

— Nagy örömhír, anyjuk. Kihúzták a lutrin a mi számainkat. Ezer forintot nyertünk! De a világot se szólj erről senkinek.

— Mit, ne szóljak!? Mit ér akkor az egész nyerevény?

A király és az őrszem.

Csinos és mulatságos történetet beszélnek I. Lajos bajor királyról. A király egyszer nagyon megharagudott, mert a kastély előtt álló őrszem nem tisztelgett neki.

— Miért nem köszön? — kérdezte haragosan a király. Nem tudja, kinek köszönheti mindennapikenyerét?

A katoná haragosan nézett a királyra és mint-hogy a hadsereg kenyérszállítójának tartotta, így felelt.

— Hát maga az a rettenetes pék, aki azt a komisz kenyeret szállítja nekünk?

szeretete vetette itt meg a szövetkezeti intézményeknek és a népháznak alapját. Fogadja ezért a nyitramegyei gazdasági egyesület őszinte köszönetét.

A mai megnyitói ünnep — igen tisztelt ünneplő közönség — a szövetkezeti gondolatnak, a szövetkezés magasztos eszméjének ünnepe.

Nem is volna helyes más eszmét ünnepelelnünk akkor, a midőn ezen kényelmes helyiségeket átakarjuk adni rendeltetésüknek, hogy otthonát képezzék a nagybélliczi szövetkezeti és népjóleti intézményeknek. Otthonát és további kiinduló pontját képezzék a szövetkezeti eszmének, a melynek fejlődni, hódítani kell mindaddig, mig Magyar hazánk minden részét, minden vidékét be nem fogják hálózni, annak virágzó intézményei, terjesztve az önszegélynek, a kölcsönös segítségnek, az érdekezozosságnak, az együttes munkálkodásnak termékenyítő szellemét; erőforrásait képezve a gazdasági munkásságnak, tűzhelyeit alkotva a szociális békének.

Ugy velekedem tehát: hogy a mai lélekemelő ünnepen akkor járok el helyesen, ha a szövetkezésnek jelentőségét fejtegetem rövid igénytelen előadásomban. És mivel a szövetkezés lényegét tekintve nem egyéb, mint kis erőknél összetétele nagyobbakká, gazdasági és társadalmi céloknak erkölcsös és emberbaráti alapokon való elérésére, természetes: hogy az életnek a legkülönfélébb viszonylataiban alkalmazást találhat és ennélfogva igen tágkörű, ne várja tőlem az igen t. ünneplő közönség, hogy én a tárgyat a mai alkalommal kimerítsem. Meg kell elégednem azzal, hogy közérthető módon, csupán egyes jellemző vonásokkal vázoljam annak eredetét, lényegét és kiváló jelentőségét.

A szövetkezés eszméje általános értelemben véve jóformán egyidejű az emberi nem létezésével. Nyomai a történelem legrégebb korszakaiba vezetnek vissza. A szövetkezés gondolata eredetére nézve az ugynevezett kölcsönös segítség természeti törvényéből ered, melyről az újabb szociológusok mind határozottabban kimutatják, hogy az valóságos, ősidők óta működésben lévő természettörvény, épugy mint a létért való küzdelem természettörvénye.

Hiszen az emberiség őskorába visszaképezelve magunkat, szinte természetesnek látszik, hogy a természettel, az elemekkel, a vadállatokkal, az idegen emberfajokkal és törzsekkel küzdő ember fejlődésének összes korszakaiban rá volt utalva egymás segítségére, mely az emberi művelődés különféle fokozataiban természetesen más és más alakot öltött. Előadásom szűk kereteinél fogva a mai alkalommal csupán két jellemző alakulatára kívánok rámutatni a kölcsönös segítség természettörvényének.

Egyik alakulat az u. n. *faluközösség*, mely egyik legősibb társadalmi alakulása és elhelyezkedése a nomád életből állandó helyzetbe átmenő vagyis a megtelepedő embernek, a melyre bizonyosan azok az előnyök birták reá, a melyeket az egymás szomszédságában való megtelepedés nyújtott a kölcsönös érdekek védelmének, a közös erővel könnyebben elérhető céloknak. Ha nem forogtak volna fenn veszélyek a szétszórt megtelepedésben s ha nem lettek volna határozott előnyei a csoportos elhelyezkedésnek, bizonyára ideálisabb lehetett volna az élet kinek-kinek a maga külön elszigetelt lakóhelyén, közvetlen szomszédok nélkül olyan helyzetben, a mely legkevésbé kívánta volna az egyéni szabadság alárendelését egy közös akaratnak.

Egy másik ilyen alakulást, kizárólag a gazdasági életből véve a középkori iparos céhekben jelölhetek meg, a melyek mint azt az idősebb nemzedék meg saját tapasztalatából is nagyon jól tudja, abból állottak, hogy az egy és ugyanazon mesterséghez tartozó iparosok egy-egy szövetséggé, egy-egy közösséggé alakultak, közös testületi és egyéni érdekeik védelmére, a mely szövetségben

általános érdeke az egyes tagok érdeke fölé emeltetett s az egyesek érvényesülésének tultengése lehetetlenné tétetett az által, hogy minden tagnak jogát és kötelességét egyaránt általános érvényű rendszabályok (a céhek törvényei) írták körül, melyeknek rendelkezései alól a legügyesebb, a leghatalmasabb mester sem vonhatta ki magát. Ezen alakulásnál tehát épen azért, mert az az egyéni szabadság bizonyos mértékű korlátozásával együtt járt, bizonyos fokig a gyöngébbnek védelme is érvényesült, mely korunk szövetkezeti alakulásainak is egyik jellemző vonása.

Hogyan választanak Nyitramegyében?

X.

A szakolczi választás.

A főbíró az ő részrehajló eljárásával akarata ellenére csak Okányik ügyét mozdította elő, a mennyiben a programbeszédnek oktalán betiltása miatt a különben habozók is pártjára állottak, kivált midőn kénytelenek voltak tapasztalni, hogy Szabó Kálmán korteskedése közben beszámíthatatlan ember módjára annyira megfélekedezett az állásának tartozó magaviseletről, hogy egyes polgárokat tetteleg is bántalmazott.

A szakolczi választás egy egészen új s a művelt nemzeteknél már régen bevett szokást honosított meg a mi kerületünkben, hogy t. i. Okányik az ő választóinak sem zászlókat, sem pedig semminemű külső jelvényeket nem adott és a mi leginkább dicséretére válik, nem itatott, ugy hogy e címen egy fillért sem adott ki. A szakolczi kerület földmivelő népének dicséretére legyen mondva, hogy ez önértetének és politikai érettségének oly magas fokát árulta el, a milyenhez hasonló csak a nyugati kulturálmokban található; de sajnos, nem igen a mi hazánkban. A fiatalabb választók nagy része gyalog tette meg az utat Szakolcára és akadtak oly községek, a melyek körükből önként kiindult kezdeményezés folytán nagylelkűen lemondtak a fuvardíjról s a legnagyobb készséggel ingyen adták a kocsikat.

Az 1899. évi XV. 167. §-ának nagyobb dicsőségére a holiczi főbíró minden kortesútján személyesen kísérte Kostyált. A főbíró megjelenése vonzó erejének jellemzésekké több nagyobb községben egy keresztény választó, még a bíró sem jelent meg Kostyál fogadására, ilyenkor a községi szolgáló a jegyző meghagyásából egyszerűen berendelte a zsidókat, s még ezek is, tekintettel a nép ellenkező meggyőződésére, csak nagy nehezen jelentek meg a község házában. Ilyenkor a jelölt keresztény választók teljes hiányában szép német beszéddel kedveskedett szeretett választóinak.

A hely szüke nem engedi, hogy mindazon konkrét esetekre kiterjeszkedjem, a melyekben maga a főbíró és a jegyzők kivált az iparral foglalkozó választókat a kormánypárt részére megakarták nyerni.

Unin községnek megígérte, hogy azon esetre, ha az uniniai Kostyálra fognak szavazni, a nekik nem tetsző jegyzőt áthelyeztetni, s csakugyan Gellért jegyzőt egy hónappal a választás előtt áthelyezte Vrádistra és Mandelik vrádisti jegyzőt viszont Uninba. E sorok írója egyikét sem ismeri, de a közvélemény szerint egyik sem szolgált rá az áthelyezésre s e miatt a járás jegyzői karában nagy az elégedetlenség.

Több községben már a választás előtti napon a jegyzők kocsikra rakatták a választókat és Holicra vitték, a hol a választás reggeléig őrizet alatt tartották őket, nehogy az észre tért emberek kerekét oldjanak.

A választás előtt 2—3 nappal minden községben a választási elnök által kiadott „Hirdetményt” publikálták, hogy ezen hirdetmény célja csak a törvényes látszat megvédése és az Okányik-párti választók Szakolcára való bevonulásának megnehezítése volt, kiténik a következőkben.

Ezen hirdetményben részletesen meg van jelölve az út és az idő, a melyben a pártok és a községek indulhatnak hazulról; de beszéljen maga a hirdetmény: „Ezen megállapított időpontok előtt a pártoknak a jelzett községekből indulniok nem szabad és indulásuk előtt fél órával előbb nem is csoportosulhatnak. Ezen... rendelkezéseim a községi előjárások által ellenőrzendők, illetve a kirendelt karhatalom által a renitenskedők rendelkezéseim betartására szorítandók”. Pedig a Chvojnicza melletti községek Kostyálpárti választói már a választás előtti nap délután 4 órakor indultak el hazulról a jegyzők vezetése és a kirendelt katonaság oltalma alatt. Hol itt az igazság?

A hirdetmény szerint az országút a kormány-párt választóinak volt fenntartva. Okányik választói azonban csak mindenféle kerülő mezei utakon juthattak Szokolczára, eső esetén ez majdnem fizikai lehetetlenség lett volna. Az elnök ezen rendelete a hirdetmény szerint a vasuton utazókra nem vonatkozott s mégis a hirdetmény intézkedésétől eltérőleg az elnök egy nappal a választás előtt tudtára adta a 35 kilométerre fekvő Kutti község Okányik-párti választóinak, hogy a vasutat használói nem szabad!

Csemniczky elnök azt mondja hirdetményében: „A pártoknak a választás színhelyén való elhelyezése iránt a pártok bizalmi férfiainak kölcsönös megállapodása alapján később fogok intézkedni”.

Az elnök ezen szavát egyenesen megszegte, mert a pártokat a bizalmi férfiak meghallgatása nélkül helyezte el és pedig a kormánypartot a városban, Okányik pártját pedig a város falain kívül, s midőn Okányik emberei ez ellen tiltakoztak, kereken kijelentette, hogy ezt bevégezt ténynek tekintik s ezen változtatni nem fog. Hogy a pártatlanság látszatát megmentse az elnök, kijelentette a bizalmi férfiak előtt, hogy ő igazolványt egy pártnak sem ad, de hatósági közegeket fog alkalmazni a szavazóhelyiség és a választók közötti érintkezés fenntartására. Kik voltak ezek a Csemniczky-féle hatósági közegek? Telivér szabadelvűek s ezek is nagyobb része zsidógyerkőcök, de egyet sem láttunk Okányik pártjából, sőt egyet sem a ki csak tárgyilagosan viselkedett volna. Még Okányik bizalmi férfiak sem kaptak igazolványt s milyen figyelmetek voltak az elnök „hatósági közegei,” kitűnik abból, hogy egy ilyen hatósági közegnek elnevezett rendező egyenesen megtagadta az elnöknek az engedelmességet, midőn ez Okányik egyik bizalmi férfiára kérésére utasította, hogy az illető bizalmi férfit Okányik táborába vezesse. Folyt. köv.

A privígyei választás.

A szolgabírák és a jegyzők mellett a bajmózi uradalom tisztjei és csőzei is kivettek részüket a korteskedésből. Fővezérük a számtartó — idegenből ide szakadt szegény barócska volt. Az uradalomnak vannak erdősegei és legelői, de nincsen a gajdelieknek, tuzsinaiaknak, cachi- és a chvojnicziaknak. Ezek a szegény németek fafuvarozásból pénzelnék. Ez az oka, hogy Rudnay ezekből a községekben kapott legtöbb szavazatot, de nem ingyen, hanem pénzért. 20 korona volt a legolcsóbb szavazat; voltak 100—200 sőt drágább szavazatok is. A pártpenztárosok megtudták mondani, hogy mennyi pénzbe került Rudnay mandátuma. A választási költség azonban nem volt elég, mert sok volt az eszkimó, és maradt akárhány ki nem fizetett számla. Majd megtudjuk, kik teszik rá kezüket Rudnay Alajos képviselői fizetésére. Nyílt titok, hogy Rudnayra senki sem szavazott ingyen.

Rudnay Alajos leglelkesebb kortesei, szavazói és rendezői a zsidók voltak. A választási mozgalmak kezdetén úgy tetszett, hogy a zsidók tétováznak, milyen álláspontot foglaljanak el, a két jelölttel szemben. Egyik sem volt kedvükre való, de mind a mellett, idővel kialakult a zsidók állásfoglalása, úgy hogy még azok is, akik semleges akartak maradni, avagy Bresztyenszkyre szavazni (ilyen is volt 3—4) Rudnayhoz csatlakoztak s nemcsak rá szavaztak, hanem annyira exponáltak magukat a tisztelendő oltárnok érdekében, hogy ebbeli szolgálatukat, nem tudni, hogyan fogja honorálni. Annyi tény, hogy sokat érdemelnek a végzett szolgálatokért. Nagy érdemeket szereztek mint kortesek, de még nagyobbakat, mint karszalagos rendezők. Ő belőlök telt ki egy egész század. Ők töltötték meg a szavazóhelyiségeket. Ők köpdösték, gyalázták, rugdosták és homli aljelöltek neveivel zavarták a néppárti szavazókat, és ők akceptálták azon részeg liberális választók szavazatát, akik a drágálatos és a mandátum után reszkető Rudnay nevével kimondani nem tudták. A zsidók viselkedése a választásnál olyan volt, hogy kihívta a megvetett és meggyalázott néppárti szavazók ellenszenvét, melyből kipattant a párt vezetői által azelőtt csak nagynehezen elfojtott antiszemitizmus tüze.

A választás óta bojkottálva van a zsidóság-nak az a része, mely a fentebb említett förtelmeket elkövette és ha a bojkott soká tart nem egy zsidó rendező, ki oly vitézül köpdöste a néppártiakat, s gazemberezte és rugdosta a papokat, érezni fogja e bojkott hatását. Meggyőződünk a választásnál, hogy a civilizáció nem fogott azoknak a zsidóknak a lelkületén. Azok még most is kiabálják a keresztényekre: Feszítsd meg! mint azt Krisztussal tettek. Eklatans példa erre Fegy-

veres Vilmos németprónai segédlelkész esete, akit összetéptek volna a megdühödött zsidó rendezők, ha őt két honvédtiszt meg nem védi az orvtámadás ellen. És a „szellems”, a néppárti szavazókat nem ismerő Doszta Gyula jegyző Bieriot repülésnek nevezte el a zsidók eme gonosz tettét. Az volna az igazi Bieriot repülés, ha azokat a közigazgatási közegeket, akik az egész korteskedés alatt feléje se néztek a hivatalnak, kipendítenék a hivatalból. Megérdemelnék. Elvégre az a nép fizeti őket, akit a választásnál jogaitól megfosztottak. A szavazatrablást úgy kell büntetni, mint a közönséges vagyonrablást.

Rudnay Alajos az ő „szerénységében” elhárítja magától azt a dicsőséget, mintha ő korteskedéssel és egyéb érdemekkel győzte volna le Bresztyenszky Kálmánt, hanem megvallja, hogy ő nem kereste a képviselőiséget, őt a pártja akarata ellenére választotta meg. No, erre a piramidális valótlanságra rácafol a lazani korteskedés. Lazán hosszú ideig a legerősebb néppárti község volt, csak a mikor bizonyos Kacska József kezdett ott panszlavizmust terjeszteni, megingott meggyőződésében egy pár választó. A hibát azonban Murgas plébános helyre hozta; a panszlavizmus csak lappangott, mert Kacska gondoskodott róla a panszláv lapok terjesztésével, hogy a tűz ki ne aludjék. Rudnay mint Lazán község patronusa követelte a lazaniaktól, hogy reá szavazzanak a plébánossal együtt, erre azonban csak négy választó — a bíráló együtt — volt hajlandó. Akkor Rudnay azon fortélyhoz fordult, hogy Lazánban a tót nemzetiségi párt álláspontjára helyezkedve, fejtegette annak programját, sőt, hogy a kortesfogás minél hatásosabb legyen, meghívta Lazánba Kacska Józsefet és csak ennek segítségével tudott 12 mungót fogni. Aki tehát ilyen kortesfogáshoz nyúl, az ne verje mellét, hogy nem kereste a képviselőiséget. Minket nem csap be Rudnay úr!

Sok koholt, hazug és rosszhiszemű tudósítás jelent meg a fővárosi lapokban a privígyei választásról.

A hazug tudósításokban erős támadások voltak a kerületi papság, különösen Jávorka, Fegyveres és Czeizel segédlelkészek ellen, mint akik a népet állítólag fanatizálták és lázították.

A papok elleni támadásokat Rudnay Alajos kezdte, a mikor oltártestvéreit lekicsinylette és odadobta a liberális csőcselék perverz kritikájának. E nemtelen támadást Rudnay apja még drasztikusabban folytatta, úgy hogy a becsületükben megsértett papok az esküdtseknél kénytelenek elégtételt keresni.

Hát mit követtek el a proskribált és a meghurcolt segédlelkészek? Elkísérték Bresztyenszky Kálmánt körútján és beszédeknek mondtak. Ez pedig a mungók előtt fanatizálás és lázítás. Neveléses beszéd? Kik fanatizáltak azok a derék fiatal papok, mikor a választók nagy része régi idő óta néppárti? Hisz ebben a légkörben nőtt fel a fiatal nemzedék. Hisz a néppártiág összeforrt a nép legbensőbb érzelmeivel. Ez azonban nem számít azon alakok előtt, akik e derék és becsületes nép meggyőződése ellen valóságos hajtóvadászatot rendeznek s így nem csoda, ha meghibbant eszükkel neki mennek a papoknak, akik egyébként csak olyan honpolgárok, mint vándorok és akik csak úgy agítálhatnak és politizálhatnak, mint ők, a mungók. Persze másképp vélekednének a meghurcolt papok felől, ha azok Rudnay érdekében agítáltak volna. Ez esetben nem lettek volna fanatikus néppárti lázítók, hanem „felvilágosított modern papok”. Krónikás.

Ujdonságok.

Az első kulturakció.

A Khuen-Héderváry-kormány, mely katolikus és szabadkőmives, konzervatív és liberális elemekből van összegyűrve, gondosan rejtegeti valláspolitikai jellegét. Nyílt szabadkőmives céllal nem mer fellépni, ebben feszélyezi őt Zichy János gróf és megátolná a néppárt; de klerikálisnak sem akar látszani, mert elvesztené az ő-liberális elemek és a szabadkőmivesek támogatását.

Felcsapott tehát a vallási béke órének. Ez liberális szerep és a mellett a katolikusok ellen nem agresszív jellegű. Mert hiszen, ha a kormány meg akarja óvni a vallási békét, az ellen a katolikusok nem tehetnek kifogást.

A mily képtelenül gondolták ki ezt a szerepet, épp olyan képtelenséget szült az már a

kormány első kulturakciójánál, mely abban a nagy tétben csúcsosodott ki, hogy a miniszterelnök meginterpelláltatta magát a Borromeo-enciklika ügyében. Az interpellációra Thuróczy Vilmos, a nyitrai kerület orsz. képviselője vállalkozott, a kitől, ha ennél életrevalóbb dolog ki nem telhetik, akkor nyugodtak lehetünk az iránt, hogy a képviselő úr a parlamentben ürt betölteni nem fog.

Az alábbiakban szóról-szóra adjuk az interpelláció szövegét, a zárójelbe tett megjegyzések pedig figyelmeztetik az olvasót az interpelláló képviselő beszédének nem közönséges logikátlanságára.

Thuróczy Vilmos: T. Képviselőház! Sajtó útján közhírré tetetett, hogy a róm. kath. világ feje, X. Pius pápa egy enciklikát adott ki, a melynek tartalma állítólag a vallásfelekezetek közötti béke megzavarását idézhetné elő. (Csak a lehetőség szempontjából mindig rengeteg sokat és rengeteg nagyot lehet bármiről állítani. A pusztán lehetőséget véve alapul, valaki például bátran megkockáztathatná azt az állítást is, hogy a képviselő úr interpellációja államférfiúi cselekedet lehetett. De hogy tényleg az volt, ki hiszi el? Hiszen a lehetőségről a valóságra nem szabad következtetni.) Ezt kritika tárgyává tenni itt nem lehet, a törvényhozás testülete nem illetékes és nem jogosult erre. (Akkor hát minek ártották bele magukat?) De ugyaneként értesültünk egyúttal arról, hogy a kalocsai egyház feje, az ottani érsek úr, ezt a királyi tetszvény joga kikérésének mellőzésével kihirdette, illetőleg egyházi papságánál a promulgálást elrendelte. (Nem volna szives megmondani a képviselő úr, hogy a kalocsai érsek, vagy bármely püspök, mikor nem mellőzte a királyi tetszvény jogának kikérését? Pedig évenként számos pápai enciklikát közölnek a papokkal és a hívekkel.)

Ha az tény és ha az enciklikának tartalma csakugyan olyan, amely a vallásfelekezetek békés együttélését megzavarhatná, (Ha nem tudja, minek beszél róla.) akkor nézetem szerint a kormánynak igenis kötelessége gondoskodni a béke helyreállításáról. (Akkor persze, s azért a képviselő úrnak is csak akkor kellett volna beszélnie.)

Nem akarok további taglalásokba bocsátkozni, hanem minden egyébnek mellőzésével csak megnyugtatónkra kérдем a miniszterelnök urat arra nézve: 1. Van-e tudomása a t. miniszterelnök úrnak arról, hogy Várossy Gyula kalocsai érsek úr a római pápa ő szentségeinek u. n. Borromeus-féle enciklikáját főpásztori körlevélben egyházmegyei papsága előtt kihirdette?

Ha igen, mit szándékozik a t. miniszterelnök úr tenni arra nézve, hogy a hazánkban élő vallásfelekezetek között a békés együttélés esetleg meg ne zavartassék?

Eddig az interpelláció, melyre a miniszterelnök azt válaszolta, hogy a dologról érdemlegesen nem nyilatkozhatik, mert semmit sem tud róla. Egyúttal jelezte, hogy a kormány a jus placeti alapján fog örködni a vallási béke felett.

Noshát, arról biztos lehet Khuen-Héderváry és az egész munkapárt, hogy azt soha sem fogják megélni, hogy Magyarországon a jus placeti-nek nevezett jogi visszaélésnek érvényt szerezzenek. A magyar törvénykönyv jus placeti-t nem ismer, az egy jogi abusus, a mely soha sem volt jog s ezenkívül a lelkiismereti szabadság korában rémséges anachronizmus, a mit első sorban a liberálisoknak kellene tudniok, mert hiszen ők hirdetik magukat a lelkiismereti szabadság ihletett apostolainak.

Megállapíthatjuk ennél fogva, hogy az első kulturakcióval felsült a kormány. A szabadkőmiveseket ügyetlen és ingadozó magatartásával ki nem elégítette, a katolikusokat felingerelte, a protestansok szemében semmit sem érő dolgot mivelt, a liberálisoknak hiába csak az inyét csiklandozta meg, az ország előtt pedig neveltségessé tette magát, mert fantomot űzött.

Úgy kell neki, képtelen összetételből képtelen gyakorlati eredmények származnak.

Uj királyi tanácsos. A király a személye körüli miniszter előterjesztésére Szalavszky Pálnak Trencsénmegyei tisztii főügyészének buzgó szolgálata elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

Személyi hírek. Czeizel Gábor pápai prelátus, nyitrai nagyprépost, f. hó 12-én hosszabb furdó kúrára Reichenhallba utazott.

Dr. Karácsonyi János nagyvárad kanonok, a tud. Akadémia tagja f. hó 12-én Nyitrára érkezett, a hol három napon levéltári kutatásokat végzett. Dr. Karácsonyit az Akadémia a magyarországi Szt. Ferencrendiek történetének megírásával bízta meg s ehhez a készülő műhöz keresett most adatokat a jeles történetbúvár, a ki nyitrai tartózkodása alatt dr. Bartossik Antal kanonoknak a vendége volt.

Dr. Machovich Gyula pápai kamarás, tardoskeddi plebános és Varga János esp. plebános külföldi körutjakról, melyen Rómát, Lourdes-ot és Páriszt érintették, visszaérkeztek otthonukba.

Riszner Károly ügyvéd és káptalani ügyész nejevel Karlsbadból visszaérkezett Nyitrára.

Kubinyi Endre városi közgyám nejevel több heti tartózkodásra Vihnye-fürdőre utazott.

Kinevezés. A király Berzeviczy Emil pénzügyi tanácsos, nyitrai pénzügyigazgató helyettesét pénzügyigazgatóvá nevezte ki.

A pénzügyminiszter Frnják Péter pénzügyőri biztoshelyettes Vágújhelyre ideiglenes pénzügyőri biztossá kinevezte.

Eljegyzés. Grametbauer Ferenc az „Egyesült tégl- és cemetgyár részvénytársaság” budai gyárának igazgatója, eljegyezte városunk szülőtte, dr. Duday Sándor állami vasgyárak s. titkára s neje Favre Henriette kedves leányát Alicet.

Rendjel adományozás. A király Törvény István földbirtokosnak Zsolna nagyközség bírájának a közügyek terén teljesített szolgálatai elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Uj közjegyzők. Az igazságügyminiszter dr. Lénárt Ákos nagytapolcsányi gyakorló ügyvédet Nagytapolcsányba és dr. Víz Mór rózsahegy gyakorló ügyvédet Csaczára közjegyzőkké nevezte ki.

Dr. Tóth János sirja. Dr. Machovich Gyula tardoskeddi pleb. és Varga János nagykeri esp. plebános, a kiknek külföldi utazásuk lapunk más helyén említjük, utazásuk alatt meglátogatták Görzben lapunk alapítójának dr. Tóth Jánosnak sirját s kérésünkre szivesek voltak a sir gondozása tárgyában intézkedéseket tenni, a miért ez úton is fogadják halás köszönetünket.

Ezzel a megnyugtató hírrel kapcsolatosan t. olvasó közönségünk tájékoztatása végett felemlítjük, hogy a dr. Tóth János síremlékére rendezett gyűjtésből fenmaradt összeg (430 korona) a nyitrai Népbankban kamatozik s a kamatok körülbelül elégségesek a sir gondozásának évi költségeire. A hiányzó összeg pótlását úgyszintén a boldogultért évenként bemutatandó szt. misét kegyeletes kötelességének tartja a Ny. Szemle szerkesztősége s arra törekszünk, hogy mindkét irányban a gondoskodást megfelelő alapítvány által biztosítsuk.

„Zoborfüred” sorsa — mint értesülünk — e hó 24-én kerül végleges döntésre. A mozgalom, biztató kezdet után, a részvétlenségnek és elernyedésnek ugyanolyan betegségbe jutott, a mely itt nálunk, Nyitrán, már annyi üdvös és közhasznú tervet, vállalkozást készített kimúlásra. Pedig valóban kár lenne egy újabb bizonytágot adni a mi ügyefogyottságunknak azzal, hogy „Zoborfüred” léte vagy nem léte csekély 25.000 korona előteremtésén fog mulni; mert ennyi hiányzik még a százezer korona részvénytőke jegyzéséhez. A vezetőség utolsó kísérletként még egyszer felhívással fordult tehát az érdekelt körökhöz, rámutatván a vállalat tulajdonképeni céljára, a mely kezdetnek semmi egyebet nem tervez, mint a Zobor központi fekvésű helyén egy 25—30 vendégszobás Gyógy szállót (kurhotell) állandó restaurációval, néhány kád fürdő berendezéssel. A helybeliek közül választandó orvos alkalmazásával, több holdas sétányal, pósta- és telefon-állomással. Ezt százezer koronával teljesen elő lehet teremteni úgy, hogy a befektetett tőke

kockázat nélkül meghozza az ő tiz-tizenkét ezer korona évi nyereségét. A mellett a fürdő-jelleg megszerzésével az adókedvezmények, az idegenforgalom fellendülése, építkezések, a zabori telkek, nyaralók értékelkedése, sbt. önmagától is búsan kárpótolná a zabori érdekltséget. Minden más terv és kapcsolatos intézmény létesítése csak a jövő esetleges programja maradna.

Az alapítók e hó 24-én fognak végleg határozni, megalakítsák-e a részvénytársaságot, vagy sem?

Köszönetnyilvánítás. Gróf Batthyány Vilmos püspök, a nyitrai egyházmegye kormányzója a györkeházi kath. iskola céljaira 700 és a pogrányi kath. iskola építési költségeire 300 koronát adományozott, mely nagylelkű adományokért halás köszönetüket fejezik ki ő Méltóságának az illető iskolaszékek nevében Baross Károly rajeczi esp. plebános és Karsay Imre pogrányi plebános.

Városi közgyűlés. Nyitraváros képviselőtestülete f. hó 18-án d. u. 3 órakor tartja rendes havi ülését a városháza nagytermében.

Iskolai értesítők III. A legszentebb Megváltóról nevezett nővérek vezetése alatt álló Flenger Mihály-féle érsekújvári róm. kath. polgári s a vele kapcsolatos elemi leányiskola XVI. értesítője az 1909—1910. iskolai évről. Közli az igazgatóság.

Az érsekújvári Flenger-féle polgári iskola jó hírnevének és egyre tartó izmosodásának újabb bizonyítéka a jelen értesítő.

A polgári iskolának 118 tanulója volt, a II. elemi leányosztálynak 80. A polgári iskola tanulói közül ált. kitűnő osztályzatot nyert 29, 67-en pedig jeles és jó osztályzatot kaptak, elégtelent mindössze 6 tanuló érdemelt. A tanterv a tanügyi előírásoknak megfelelően hajtott végre. A valáserkölcsei állapot, a fegyelem és az egészségügyi kielégítő volt. A hitélet fejlesztését az intézet körében kiváltképpen a Mária-kongregáció mozdította elő.

A tanítótestület a hitoktatón kívül áll 6 nővérből, a kik közül hárman polgári iskolai képe-
sitéssel bírnak s Fülöp M. Alexia nővér az igazgatói hatáskört tölti be.

Az intézet nevelési iránya, úgy a vallás-erkölcsös vonatkozásokban, mint a polgári élet viszonyaira nézve gyakorlatias jellegű. Fejleszti a növendékekben a valláserkölcsei öntudatot, a kötelesség és felelősség érzetét, megadja nekik az általános műveltséget és annyi gyakorlati tudást biztosít nekik, a mennyi szükséges ahhoz, hogy a művelt társadalmi körbe s a kisebb női kenyérkereseti pályákra léphessenek.

A jövő évre a beiratások szept. 1-től 3-ig eszközöltetnek. A polgári leányiskolában minden egyes tanuló 5 korona beiratási és 60 korona tandíjat fizet. A magán vizsgálat díja a beiratáson és a tandíjon felül 20 korona.

Adomány a F. M. K. E.-nek. Berzeviczy Emil kir. pénzügyigazgató a mult napokban végzésileg egyszer 20 koronát, egyszer pedig 50 koronát utalványozott a F. M. K. E.-nek. Mind a két összeget a kir. pénzügyigazgatóság előtt ismeretes ügyfelek küldték levélben egy a fogalmazási szakban dolgozó tisztviselő nevére, hogy italmérsi ügyeik kedvező elintézését támogassák vele. A F. M. K. E. elnöksége ezúton is köszönetét fejezi ki Berzeviczy Emil kir. pénzügyigazgató hazafias elhatározásáért.

Tűzértség Nyitrán. Azon kárpótlások közé, melyeket a katonai vezetőség az országnak a hadsereg fejlesztéséhez szükséges nagy áldozatokért cserébe adni szándékozik, tartozik a honvédségnek tűzéri csapatokkal való kiegészítése. Ezzel kapcsolatosan a katonai körök azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Nyitra is tűzértséget kapjon. A mult napokban egy katonai mérnök több magasrangú tiszt társaságában felméréseket eszközölt a nyitrai sátoztáborban egy ott építendő tűzéraktanya céljaira.

Meghívó. A F. M. K. E. központi igazgató választmánya Nyitrán, 1910. július hó 22-én d. u. fél 3 órakor, a vármegyeháza I. emeleti 21. számú termében ülést tart, a melyre a központi igazgató választmány tagjait tisztelettel meghívjuk. — Tárgysorozat: 1. Jelentés néhai Repcsik János ny. tanfelügyelő 162.000 koronás alapítványáról. 2. Az 1910. évi egyetemes évi közgyűlés határnapjának kitűzése. 3. Elnökség javaslata néhai Ordódy I. Károly 800 kor. értékű értékpapirjainak beváltása iránt. 4. A Magyar Leszámitó és Pénzváltóbank ajánlata, az egye-

sület értékpapirjainak 4½%-os zalogievelékekbe való kicserélése iránt. 5. A központi pénztár 1909. évi zárószámadásai és az 1911. évi költségvetési előirányzat. 6. Jelentés a központi alapítványok állásáról s a be nem fizetett alapítványok ügyében teendő intézkedésekről. 7. A málnapatakai óvó 1911. évi költségvetése. 8. A Magyar Társadalomtudományi Társaság átirata, az egyesületnek a tagok sorába való belépése iránt. 9. Előterjesztés az 1910. évi könyvtári államsegélyből felállítandó ifjúsági könyvtárak ügyében. 10. Jelentés a garamszentkereszti járási bizottság által kezelt egyesületi vagyon ügyében. XI. Kérvények. XII. Esetleges indítványok. Nyitra, 1910. július 12-én. Dessewffy Emil gróf elnök, Clair Vilmos főtitkár.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának belső felékesítésére újabb adakoztak:

Bence E. Csáktornya 10 kor., Rutkovszky család 10 kor., Névtelenek adományai 24 korona.

Biringer Adri gyűjtése: Kútvaszer 5 kor., Biringer A., Biringer R. 4—4 kor., Kolenányi K., Ötvös 2—2 kor., Bódy A., Bócz A., Pojtik A., Waczulik, L. S., D. E., Tombor, Dezsőné, Béla, Turchányi Gy. X. Y., Gyürky G., D. F., H. L., Kopp, Goldberg, Drogeria, Dániel I., Wilmos, Tóth hadnagy, Szabó, Tóth Gy., Babesin, László, Dr. Fabus 1—1 kor. — Összeg: 42 korona.

Borossy M. gyűjtése: 10 korona.

Jelen kimutatásunk szerint 97 korona. Hozzáadva a lapunk július 10-iki számában kimutatott 5286'86 koronához, lesz főösszeg 5383'86 korona. — Isten fizesse meg! (Folyt. köv.)

Nyugtázás. A nyitravárosi ipartestület f. hó 3-án a sörkertben rendezett nyári mulatságon felülfizetéseikkel a következők járultak hozzá a költségek fedezéséhez: gróf Batthyány Vilmos 50 kor., Morton József 17 kor., 60 fillér, Huszár István 20 kor., Aujeszky József, Unzeitik József, Thuróczy Vilmos 10—10 kor., Jaczkó Gyula, Greschner János 8.80—8.80 kor., Szabó Imre, ifj. Suchala János 7—7 kor., Bacsa István, Weigl Antal, Rauscher Ernő, Salvendi Arthur 5—5 kor., Fuchs Manó, Bacsa János, Mokossényi Géza 4—4 kor., Verebely Géza, dr. Franciscy Lajos 3.80—3.80 kor., Stefanek Ferencné 3.60 kor., Tichy Tivadar, özv. Fekete Istvánné, Puchovszky Bálint, Bellák József 3—3 kor., Doboly N., Seeber Vilmos 2.60—2.60 kor., N. N. 2.20 kor., Rasskó Timót, Schwarz Adolf, Sarlay Elekné, Juhari Károly, Iritzer Zsigmond, Turányi János, Valasek Mihály, dr. Kaszala János, dr. Barta Ignác, Dirnföld Samu, Altmann Béla, Oravszky Géza, Bieliczky Elek, Stefkovics Lajos, Hromy Antal, Hacsó János, Piacsek Ferenc, Ruzs József, Dérlaki János 2—2 kor., Pollák Mór 1.80 kor., Szabó József, ifj. Greschner János, Holla István, Saffár Antal, Lusztbader Jakab 1.60—1.60 kor., N. N. 1.40 kor., N. N., Józsefi Pál, Morvay Kálmán 1.20—1.20 kor., Antmann Ábrahám, Szóke Antal, Zapletál Ferenc, Jeney Kálmán, Izsó Ferenc, Linczmayer Antal, Fischhoff Gyula, N. N., B. Arthur, Kravárik József, Csernyák József, Gabula Gábor, Zsampach Ferenc, Szécsényi Sándor, Poór Antal, Sovanyecz János 1—1 kor., N. N., Jeszenszky Alajos, Kirchner Béla, Toman Rezső, Mlinek Géza, Weisz József, Kardos Géza, N. N. 80—80 fill., N. N., N. N. 60—60 fill., N. N. 40 fill. — Fogadják a rendezőség halás köszönetét.

Megkerült pénztárca. Balog István ledéci lakos egy fekete bőr pénztárcát veszített el f. hó 12-én az Andráshalomon. A tárcában 12 korona pénz és 5 db. orvosi rendelvény volt, dr. Horváth József orvos által kiállítva. A dolgról jelentést tett a kapitányságon. Később kiderült, hogy a tárcát a 9 éves Kvassay Margit találta meg. A kis leány a tárcát szüleinek adta, kik azt letérbe helyezték a városházán.

Elrongált kövezet. Az Árok-utca, Zug-utca és Bárány-utca kövezetét több helyen megromgálta a sok zápor. A kocsival való közlekedés ez utcákban teljesen lehetetlenné vált. A hatóság dolga a kövezetet minél előbb helyreállíttatni, hogy a forgalom ismét a rendes mederbe tereltesse.

Statisztika Trencsén megye iskoláiról. Trencsén vármegyének 387 községe közül 266-nak van elemi népiskolája, 121-ben pedig nincs iskola. Az iskolával nem bíró községek közül 49 tanügyiileg más községhez van csatolva, 72 pedig minden tanügyi kapcsolatot nélkülöz. Állami iskolával bír 42, felekezeti és községi iskolával 222 község. A népiskolával bíró községek közül rendezésre szorul 126, új épületre 38. — Van tehát nagy tere Trencsén megyében az egyház és

az állami tanügyi gondoskodásának s a mi különösen az államot illeti végzetes könnyelműség volna egyszerre hat új tudomány egyetemnek a felállításával pompázni a világ előtt, mikor csak egyetlen-egy megyéjében az országnak olyan nagy hiányok észlelhetők a népoktatás terén, a mely mégis csak minden országnak elsőrendű kultúr-szüksége. Az kétségtelen, hogy a budapesti tudomány-egyetem túlszűfoltóságát minél előbb meg kell szüntetni, de ezt egyelőre egy egyetemnek a felállításával is el lehet érni s az egyetemi tanítás további fejlesztésére csak akkor lehet gondolni, ha a népiskolai oktatás terén legalább a legkiáltóbb szükségleteknek eleget tettünk.

Tanítói közgyűlés. A puhói járásköri tanítótestület m. hó 28-án tartotta az évi közgyűlést Ledniczónán. A gyűlésen mint vendégek megjelentek *Szlanjinka* Mihály t. kanonok, *Aradi* Árpád kir. s. tanfelügyelő *Bocsek* György vm. tantestületi elnök, *Liptay* Arnold lednicz-rónai körjegyző. *Háray* Gyula tanítótestületi jegyző lelkes szavakkal üdvözölte *Zsitnyay* János járásköri elnököt abból az alkalomból, hogy nem rég telt le a tanítói működésének 40-ik évét. A jubiléus tanítót kartársai lelkes óvációban részesítették. A tisztújítás során *Zsitnyay* János elnökké, *Podhraczký* Dezső alelnökké, *Háray* Gyula főjegyzővé újra megválasztották. Másodjegyző lett *Bergmann* Ármia, pénztárnok *Galóczy* Zsigmond.

Hitközségi szervezet Érsekújvárott. Az érsekújvári katolikusok már hosszabb idő óta foglalkoznak azzal a tervvel, hogy megalkotják a hitközségi önkormányzatot. Folyó hó 3-án ebben az ügyben látogatott gyűlést tartottak *Erhardt* Viktor plébános elnöke alatt. Az elnök az ügy behatárolásának után átadta a szót *Galóczy* Gyula városi főjegyzőnek, a ki a város álláspontját fejtette ki s egyúttal rámutatott a községi önkormányzat előnyére. Dr. *Herberth* Vilmos az alapszabályok tervezetét terjesztette az értekezlet elé, melyen még *Bencez* István, *Barsy* József és *Duschek* Alajos szólaltak fel. Az értekezlet kimondta az önkormányzat megszervezésének szükségét. Az ügynek kellő előkészítése után meg fogják tartani az alakuló közgyűlést.

Meghíusult lelkész választás. A negyedik év. református hitközségnek már két ízben — másodszor június hó 29-én — kellett volna lelkészt választani, de a választás mind a kétszer meghíusult, mert a pályázók közül senkire sem szavaztak, hanem az ottani s. lelkész mellett foglaltak állást, a kit minden áron meg akarnak választani. Ennek azonban törvényes akadály van, a mennyiben az illető s. lelkész a pályázatra nincs képesítve. A felsőbbség ennek folytán a 13 pályázó közül fog kijelölni egyet a lelkészi állásra.

Fürdők látogatottsága. *Trencséntepliczen* 3109 a fürdővendégek száma, a kik között a bel- és külföldi úri társaság legelőkelőbb képviselőit látjuk.

Rajecz-fürdőt f. évi július hó 3-ig 322 alandó és 2507 uapi vendég látogatta.

Pöstyén fürdőben a vendégek száma a 7 ezer felé közeledik.

Magyar színház Trencséntepliczen. Trencsénteplicz gyógyfürdőhelyen körülbelül 100 év óta német színtársulat játszott s csak itt-ott vendégszerepelt elvettve néhány magyar színtársulat. Most, hogy a fürdőtelep új kezekbe került az új tulajdonosok a „Magyar Gyógyfürdő Résztársaság”-nak törekvése oda irányul, hogy ha nem is az egész idény alatt, legalább felváltva magyar színtársulat játszik. E végből összekötésbe lépett *Szabó* Ferenc nyitrai színtársulattal, ki július 6-tól kezdve Trencséntepliczen a parkszínházban rendszeres színelőadásokat fog tartani. Régi óhaj teljesül ezzel. Nemcsak a magyar közönség jogos kívánsága, hogy pénzért magyar előadásokat kapjon; de a külföldi közönség is szívesebben veszi, ha eredeti magyar dolgokat hall, ha már hozzánk jön. Nagyon okosan tennék tehát, ha a műsort főleg eredeti magyar darabokból állítanák össze.

Elgázolta a vonat. A folyó hó 13-án Nyitráról induló 75. számú vonat Nyitraivánka és Komjáth között a 15. sz. pályáor István nevű 13 éves fiát elgázolta. A fiú a pályatest mellett tehenet legeltetett, de időközben elfáradt és a pályatesten a vágányokra dült, hol később el is aludt. Spisak Gyula mozdonyvezető csak az utolsó pillanatban vette észre a sinek közt fekvő fiút. A vonatot már nem állíthatta meg. A fiú mindkét lábán megsérült. Az ivánkai állomásfőnök a fiúnak a nyitrai kórházba való szállításáról nyomban gondoskodott.

Pöstyén fürdőből. Pöstyén fürdő vízgazdálkodási bizottsága 1910. július hó 17-én délután rendezte az új park zart területén első nagyszabású *parkünnepélyt*, melyen a régi római világból mutatnak be számos jelenetet. Az amfiteatrumban 2 díszelőadás. Neró császár díszbevonulása. Este nagy kivilágítás. Belépőjegyek a parkünnepély területére: Ülőhely 1 kor., állóhely 60 fill. Jegyek *Lauer* papíráruházában kaphatók.

Vitriolmérénylet. Blahó János foglalkozás nélküli érsekújvári hentessegéd a minap elkeseredettségében szüleit és a szomszédokat megölésével fenyegette, miért is a megfélemlített emberek a rendőrök oltalmát kérték a garázda természetű ember ellen. *Madarasz* Kálmán és *Rasó* Gyula rendőrök a helyszínre érve, a hentessegédet elfogták és a városházára előállították. Utközben arra kérte a hatósági közegeket, hogy engedjék cigarettára gyujtani. A rendőrök természetesen megtagadták kerelmét, mire az ipse hirtelen mozdulattal zsebéből vitriolos üveget rántott elő és annak tartalmát az öt kísérő rendőrökre öntötte. *Madarasz* Kálmán rendőrtizedest arcán, fején, nyakán és vállán érte a vitriol, míg *Rasó* Gyula rendőrt nyakán érte néhány csepp a maró folyadékból. A rendőrök zavarát felhasználta Blahó és megszökött. Mielőtt azonban eltávozott volna a városból, bevette szülei lakásának ablakait. A vitriolmérénylet a hatóság körözteti, hogy méltó jutalomban részesíthesse őt elkövetett tetteért.

A záróra miatt. Az utóbbi időben gyakran érkezett panasz a nyitrai főszolgabíróhoz a molnosi legények ellen, hogy duhajkodásukkal zavarják a lakosság éjjeli nyugalma. A főbíró erre szeptember 1-ig szombat, vasárnap és ünnepnapokon a korcsmai zárórát este 7 órára rendelte el. Néhány duhaj legényt ez szörnyen bánította, akik nagy hangon kikelték a rendelkezés ellen. A kedélyek annyira felizgultak, hogy zavargásoktól kellett tartani. A csendőrség tapintatának azonban sikerült a rendet helyre állítani. A főbíró intézkedése teljes elismerést érdemel. Ha már nem tudjuk elérni a korcsmai rakoncátlankodás káros következményeit.

A varrodákban sem szünetel a munka. A vasárnapi munkaszünetet a varrodákban sem tartják meg. Vigan folyik a munka mindenfelé. E héten csak *Guttman* Helént jelentették fel a rendőrök, mert három leánytól dolgoztatott. Alapos a kilátás rá, hogy a közel jövőben többen is hurokra kerülnek, különösen a zsidó polgártársnők sorából, kik vasárnapon akarják pótolni a szombati pihenőt. *Bottyán*-utcában is három kereskedő vigan árulta a portékáját vasárnap d. e. 10 óra után. Ezek ellen is megtehető a feljelentés. Talán-talán végre megszokják a rendet.

Leakarta szürni az erdőort. Régi haragosa *Wittek* Márton nyitrai gerencséri erdőörnek *Ferenci* Mór kerékgyártó. F. hó 11-én újra kitért köztük az egyenetlenkedés. *Ferencziné* ugyanis gombát ment szedni az erdőbe, az erdőör pedig kikergette az asszonyt a faközül. A kerékgyártó erre ektelen haragra lobbant. Hatalmas késsel kezében *Wittek* lakása felé tartott és leszurással fenyegette meg az erdőort. A magából kikelt ember fenyegetését nem válthatta be, mert *Wittek* nem volt odahaza. Mint halljuk, a főszolgabíróságon folytatása lesz az elintézetlen ügynek.

Az aratógazda büne. *Czobor* Béla sarlókaicszai gazdaságában az aratómunkások nevében 20 korona előlegvet fel az uraságtól az aratógazda. A pénz nem osztotta fel a munkások közt, hanem saját céljaira fordította. Nagyon bámult a földesúr, midőn az aratók előlegért állítottak be hozzá. Kérdőre vonta a gazdát, ki töredelmesen bevallotta, hogy a felvett pénzt elköltötte. *Czobor* a hűtlen alkalmazottat nyomban elbocsátotta szolgálatából és megindította ellene az eljárást. A bíróság egy havi fogságot mért rá.

Milyen ásványvizet igyunk? A magyar természetes ásványvizek között jelentékeny helyet foglal el gyógyi gyógy- és borviz. Ezen nagyon értékes alkalikus sulfátos víz kitűnő hatása: emésztési zavarok, gyomorsavanyúság, gyomorégés és elhízottságnál, első sorban azonban bélrenyheségnél, mint kiváló *Garminatívum* szerepel. A benne előforduló alkáliák nyálkaoldóként hatnak a légzőszervek hurutjainál és a dus lithium tartalom vese-, hólyag- és bélbajoknál van igen jó hatása. Dr. *Tognio* L. tanár ur véleménye szerint a „Gyógyi” kénés savanyúvíz úgy szagánál valamint ízénél fogva a *Parádi Csevice-*

vel csodálatosan azonos. Kitűnő és biztos óvszer járványok idején. Kapható *Deutsch Gyulánál Nyitrán*. Vidéki megrendelések: *Kutkezelőség, Gyógyre* (Hont m.) intézendő. 62. 8-20.

„BUZIÁSI PHÖNIX” az egyedüli bakteriummentes természetes ásványvíz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkiáltóbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. „Buziási Phönix” a hazai ásványvizek legelterjedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

986/1910. szám.

Hirdetmény.

Radosócz község képviselőtestületének 1909-ik évi december hó 21-én 37. közgyűlésén 1184/909. kig. szám alatt kelt határozatával a községben felépítendő új iskolaépület és ahhoz tartozó melléképületek építési munkálatait 21306 kor. 14 fill. összeg erejéig engedélyezte.

A munkálatok az átadás után azonnal megkezdendők és a munka átadásának az erről felvett jegyzőkönyvben kitüntetett napjától számított 4 (négy) hónap alatt fejezendők be.

A fent említett munkálatok foganatosításának biztosítása céljából 1910-ik évi július hó 30-ik napjának délelőtti 11 órájára Radosócz község házában tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyzéni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az általános feltételekben előírt 5 százaléknyi bánatpénzzel ellátott zárt, szabályszerűen kiállított ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 11 óráig Radosócz község bírájánál annyival inkább adják be, mivel a később érkezettek figyelembe vételni nem fognak.

A versenytárgyaláson ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelenhetnek; kimondatik azonban, hogy a versenytárgyalási bizottság fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, megjegyeztetik azonban, hogy csakis szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett, közvetlen vagy posta útján beadott ajánlatok fognak a közszállítási szabályzatok értelmében tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlat borítékán az alábbi felírás alkalmazandó:

„Községi bíró úrnak Radosócz.

Ajánlat a 986/910. számú versenytárgyalási hirdetményben kiírt, Radosócz községben építendő iskola és ahhoz tartozó melléképületek építési munkáira.”

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet a vittenci kizői hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthető, az ajánlat az ott esatolt minta szerint állítandó ki.

Arajanlat a költségvetési végösszeg százalékában is kifejezhető.

A munka odaitelésére vonatkozólag a versenytárgyalási bizottság a versenytárgyalástól számított 8 nap alatt fog dönteni.

A versenytárgyalási bizottság előtt ismeretlen vállalkozók, illetve a kikkel építetté hatóság még üzleti összeköttetésben nem állott, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, hova székhelyük szerint tartoznak.

Radosóczon, 1910. július 13.

Zsiska János **Lelkes Zsigmond**
bíró. 84. 1-1. körjegyző.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
BAKTERIUM-MENTES
TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍT-GYÓGYIT. ✨ ÜDÍT-GYÓGYIT.
Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.
ORVOSILAG AJÁNLVA.
FŐLERAKAT **EINZINGER JÓZSEF CÉG NYITRA**
KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKÁN.
56. 11-0.

Egy intelligens nős kertész kerestetik

1910. évi november 1-én való belépésre, Trencsén város közelében, vasuti állomás mellett fekvő birtokra, aki vízvezetékekkel bíró 5 holdas kitűnő kertnek és kis üvegháznak ingyenes használatát, mintegy évi 1000—1500 kor. értékben, és azonkívül természetbeni lakást, fát és trágyát kapna. Ellenszolgáltatásul egy kicsiny park gondozása és a házfelügyelői teendők elvégzése képezné kötelességét. — Cim a kiadóhivatalban. Jelentkezők július 12-től kezdve, megtekinthetik a helyszínén.

ISZER FERENCZ MÉHVIASZ- ÉS GYERTYAGYÁROS katholikus cég MALACZKA (POZSONY M.)

A főtiszt. plébános urak szives figyelmébe ajánlom különösen kisebb jövedelmű templomok használatára saját gyártmányú III. rendű, szép és tartós égésű

félviasz-gyertyáimat,
kilója 2 korona 40 fillér.

Továbbá ajánlom I. és II. rendű méhviasz-gyertyáimat, kétszer finomított templomi égő olajat.

Valódi francia olajból, kristály-üveg, tömjén, füstölő-szén, szurok-fáklya stb. legjobb minőségben jutányos áron kaphatók.

A gyertyákat 4 kilogrammtól kezdve bérmentve szállítom.

A főtiszt. plébános urak részére készpénzfizetésnél 3% engedményt, vagy kívánatra 1 évi utólagos fizetési előnyt nyújtok.

64. 5-15.

Kívánatra árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálhatok. —

VEREBÉLY GÉZA URI ÉS NŐI DIVATÁRÚHÁZA NYITRA, TÓTH VILMOS-U.

Kísérje kérem
allandó figyelemmel
a cég

KIRAKATAIT

s meg fog **győződni**, hogy szép és jó minőségű divatárúkat **jutányosabban** mint e helyen, sehol nem vásárolhat. Ruhavásznak, zefírek, delének, madejrák, batisztkok, tüllök, kitűnő mosó kretonok remek választékban. Legdivatosabb napernyők olcsó árakban! Férfi, gyermek és fiú szalma és panama kalapok óriási választékban.

87. 12-0.

Jó házból való 3-4 középiskolát végzett fiatalember gyakornoknak felvétetik.

Nyitra megye Janofalu községben

150 magyar holdas birtok teljes felszereléssel
okt. 1-től bérbeadó.

82. 2-3.

Bővebbet: Velcsey Gézánál Janofalun.

Eladó borok!

Nagyméltóságú báró Wodianer pincegazdasága állandóan elad saját termésű hordóborokat

mult évit 40-48 fillér, ó-borokat 48-56 fillér; palackborokat 7/10-es palackokban 90-100 fillér áron.

Csomagolás önköltségen. Mintapalackokkal is szolgálhat. Megkeresések intézendők

Uradalmi szőlőkezelőséghez
Felsőszőlős, up. Komjáth. (78. 3-4.)

Telefon szám: 146.

TELEFON

Póór-féle cukrászdában!

Nyitrán, Bottyán-utca 4.
Galgócon, Erzsébet-u. 7.

Házilag készült **befőttek, cukrozott gyümölcsök.** Naponta friss készítésű **vajas és dessert sütemények,** friss Gerbaud. — Ugyanott szebbnél-szebb **bonbonierek, Gerbaud, Lindt és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle cukor különlegességek** nagy választékban s ami a fő **igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.**

Ünnepi kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz is szállíttatnak.

171. 32-52.

A közönség kényelmére

üzletembe bevezetttem a telefont is, úgy hogy az egész megye bármely részéről jövő telefon megrendeléseket is a leggyorsabban teljesíthetem.
Nyitrai telefon szám 146.

BUTOROK

a legolcsóbban kaphatók csak

VAJDA J.

butorkereskedőnél

NYITRA, PÁRUTCA 22 SZ.

50 hálószoba, 40 ebédlő,
15-20 salon berendezés.

Uri szobák és vendég-szobák mindennemű stíl- és minőségben állandóan raktáron vannak.

Száraz anyagból, kitűnő iparosok által készített

mahagoni-, palisander-, köris-, cseresznye-, dió-, tölgy és szilfa

BUTORAIM

legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, jó ízléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkel- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok.

Iroda-, előszoba- és konyhaberendezések.

Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és díszítési munkák szakszerűen s izlésesen készülnek.

Mint hogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot

a legjutányosabb áron mellett nyújtok, tisztelettel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy

b. rendeléseivel hozzám fordulni sziveskedjék.

VAJDA J.
butorkereskedő.

11. 14-24

Eladó házak és háztelkek!

A rét-utcai telken két és három szobás új házak, valamint üres telkek szabad kézből eladók. — Bővebbet:

Csernyák József,
háztulajdonosnál Nyitrán,
Rét-utca 13-ik szám alatt.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Megérkeztek!

friss töltésű összes magyar
és külföldi ásványvizek ::

M. kir. Országos Központi
minta pincze aszu, szamorodni, csemege és asztali
palackborok kitűnő minőségben
állandóan raktáron.

Zoborhegyi Ima palackborok:

1 nagy üveg burgundi vörös	65 kr.
1 " " Aranygóhér	55 "
1 " " zobori rizling	55 "
1 " " Zobor-gyöngye	55 "
1 " " Zobor-ujhegyi	45 "
1 " " zobori ezerjő	35 "

Üres palackot 5 kr. visszaveszem.

Pécs Ede

kereskedő és szőlőbirtokos

Nyitrán.

128. 41—52.

Gróf Esterházy Ferencz

pezsgőgyára Tata.

Forgalomba hozza az 1906-iki

Lakodalmás (édeses)
Aldomás (savanykás)
Billikom (száraz)

jegyű pezsgőit,

89. 19—26.

melyeket kizárólag az uradalom
somlói, neszmélyi, devecseri,
baji, tatai, bánhidai szőlőiben

champagne szerűen szüretelt boraiból teljesen francia
módon készített és kiválóan jök.

Nyitrán kapható: Csernyák István Fia cég üzletében.
Vezérképviselő: KOLB LAJOS, Budapest, Barcsay-utca 6.

Akinek fájós lába van és mégis kényelmes, jó és szép formájú

akar viselni, az forduljon
Szöke Antal

ortopéd- és műcipészhez
Nyitra, Tóth Vilmos-u. 21.
(Stefkovits-féle házban)
és tegyen próbarendelést. 45. 16—26.

Csizmák, vadász-cipők angol és amerikai szabás
szerint a legdivatosabban és szakavatottan készíttetnek.
Különféle cipő-krémek állandóan raktáron tartatnak.
Cipőfelsőrészek mérték szerint a legszebb
és legdivatosabb kivitelben készíttetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen
megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e
szakmába vágó úri és női hajmunkát,
úgy mint hajbetétet, frizeteket, loknikat,
frufukat, egész és félpárokákat, hajfona-
tokat minden színben, női fésülést, haj-
és szakálfestést, ugyancsak tyúkszem-
vágást jutányos áron. 129. 42—52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szüksé-
ges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt,
szívacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb
hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

**Hajfestékek mindenféle színben
állandóan raktáron tartatnak.**

Szolid és pontos kiszolgálás!

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“
számára igen jutányos áron
felvétetnek Nyitrán, Huszár
István úr könyv- és papir-
kereskedésében, ugyanitt a
lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai
gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi
urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,

cimadákat, biretumokat,

mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és
a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és

a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 27—52.